

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Novo poglavje o reševanju Evrope

H KNJIGI AMERIŠKEGA PUBLICISTA FRANKA H. SIMONDSA.

Američan Frank H. Simonds je nedavno napisal knjigo, v kateri prikazuje vse kontradikcije političnega in gospodarskega življenja v Evropi. Po njegovem mnenju izvira vsa kompliciranost evropskega problema iz tega, ker dominirajo v duhovnem življenju Evrope še vedno revolucionarne ideje osemnajstega stoletja, ki se nikakor ne morejo prilagoditi sodobnemu razredu tehnike. Sama mirovna konferenca je zasedala na razpotju dveh načel: prvega, katerega je ustvarila francoska revolucija, in drugega, katerega so zrodili zakoni industrijske evolucije. Prvi princip je proglašal človeka kot individualnost s posebnimi pravicami, drugi pa zahteva, da se pravice posameznikov popolnoma podrede skupnosti, kakršno zahteva sodobni gospodarski razvoj.

Prav tako je tudi s pravicami narodnosti, katere je enako rodila francoska revolucija in jih je Wilson v svojih štirinajstih točkah postavil kot glavni smoter boja v svetovni vojni, dasi jih je pojmoval bolj v ameriškem, kakor v evropskem duhu. Sodobna tehnika je pa tesno medsebojno povežala gospodarstvo vsega sveta, tako da bi bilo treba čim prej zmanjšati sedanji pomen državnih meja. Načelo, da ima vsak narod popolno pravico do razpolaganja s samim seboj — in na tem načelu je bil zarisan novi zemljevid Evrope po veliki vojni — je docela v neskladnosti z načeli in potrebami svetovnega gospodarstva napravilo v Evropi še več državnih meja, kakor jih je bilo prej in s tem še več carinskih plotov. Ta kontradikcija se je jasno izražala tudi pozneje na vseh mednarodnih konferencah, ki so zahtevale sodelovanje narodov v skladu s pogoji novega gospodarskega razvoja. Po vsaki konferenci so zmagali politični razlogi nad ekonomskimi, carinske pregrade so postajale še večje in vsak narod se je bolj in bolj umikal za svoje meje. Zato je po mišljenju Franka H. Simonds a nemogoče rešiti evropsko gospodarsko krizo in nemogoče vzpostaviti gospodarsko sodelovanje z Ameriko, dokler se politična načela ne spravijo v sklad z gospodarskimi.

Kakor vse, kar prihaja iz Amerike, je tudi to ameriško, to se pravi: evropski in svetovni problemi se presojajo skozi naočnike Yankeeja, ki je v prvi vrsti trgovec in šele v drugi človek, kakršni

smo mi v Evropi. S tem pa nikakor še nočemo reči, da so konkluzije Franka H. Simonds a v načelu napačne, ne, nikakor. Ugledni ameriški publicist ima v splošnem zelo prav, samo da sedanje krize ni kriva osvoboditev narodov in ustanovitev novih držav z novimi mejami in carinskimi pregradami, marveč nepripravljenost narodov za resnično zблиžanje, pomirjenje in sodelovanje. Frank H. Simonds je povedal s svojo mislijo prav za prav tisto, kar trdijo tako različni evropski imperialisti in revizionisti, ki bi radi pod načelom »gospodarske obnove Evrope« znova zaslužili razne, zlasti pa male slovanske narode. Povedal je pa tudi tisto, kar trdijo tisti, ki se jočejo za nekdanjo Avstro-Ogrsko kot »idealno gospodarsko enoto«.

Oglejmo si torej stvar s prave, naše strani! Res je, kar trdi Simonds, da živimo v Evropi v boju dveh principov, ki bi jih lahko označili po dnevnih političnih terminologijah s fašizmom (ali boljševizmom) in demokracijo in res je tudi, da izvira iz tega vsa naša neuravnovešenost in kriza, smo pa kljub temu za individualistične pravice tako posameznikov kakor narodov! Še več: načelo, da imej vsak narod svojo državo, bi se moralo izvesti v praksi še bolj radikalno in enkrat za vselej. Toda ti narodi v svobodnih samostojnih državah morajo postati objekt priznanja in spoštovanja ne glede na to, ali so majhni, srednji ali veliki. In na tej podlagi priznavanja drug drugega se mora izvršiti pomirjenje, zблиžanje in medsebojno življenje: politično, kulturno in pred vsem gospodarsko! Na tej podlagi bi bila takoj in brez vseh komplikacij mogoča tudi Panevropa. In v smeri k Panevropi bi morali usmeriti vsa svoja neumorna prizadevanja vsi tisti, ki jim je zares pri srcu bodočnost našega starega kulturnega kontinenta. V taki in tako organizirani skupnosti svobodnih narodov in njihovih držav bi se zlahka in z eno samo potezo rešilo vse tisto, kar je napotilo gospoda Franka H. Simonds a do averzije proti načelu samoodločbe in svobode narodov!

Čemu torej pobijati zlo z drugim, še večjim zlom, ki je že samo po sebi krivica, če so na razpolago druga, poštenjša in pravična pota? Samo eno je: bolj komudno je uganjati imperalizem, kakor pa ustvarjati enakopravno, bratsko Panevropo!

Boj med Avstrijo in Nemčijo se nadaljuje

ODVZEM DRŽAVLJANSTVA PROKSCHU IN TEMMELU. AKCIJA NARODNIH SOCIJALISTOV. HITLERJEV GOVOR.

DUNAJ, 29. avgusta. Nizjeavstrijska deželna vlada je odvzela voditelju narodnih socialistov Prokschu in voditelju hitlerjevske propagande v Avstriji Temmelu, ki sta oba pobegnila na Bavarsko, avstrijsko državljanstvo.

DUNAJ, 29. avgusta. V zadnjih dneh se opaža vedno večja agitacija narodnih socialistov v avstrijskih pokrajinah. Tako so bile v noči na nedeljo v Ischlu vse mestne ulice posute s tisoči kljukastih križev. Na bližnjih planinah so ponoči ponovno zagoreli plameni v obliki kljukastega križa, tako da je bilo vse mesto v znamenju hitlerjevskega emblema. Tudi vsa župna cerkev v Ischlu je bila prepletena s kljukastimi križi. V Celovcu sta eksplodirali dve papirnati bombi, in sicer prva v Bismarckovem parku, druga pa v Schillerjevem parku. Takoj nato je eksplodirala še tretja bomba pred poslopjem deželne vlade. V mestu Elegg so se razvile narodno-socialistične demonstracije. Več oseb je bilo aretiranih.

Berlin, 29. avgusta. »Wolfow« urad je objavil včeraj uradno besedilo Hitlerjevega govora pri spomeniku v Niederwaldu. To je edino uradno sporočilo o tem govoru. V tem uradnem besedilu je tudi naslednji stavek, ki odkrito izraža aluzijo na Avstrijo: »Srečni smo, ker prehaja sila narodovega notranjega dviga že v veliki meri preko nemških državnih mej in da so nad vsem še duše, ki so zvezane z nami po svojem poreklu, plemenu, tradiciji, jeziku in zgodovini.«

DALADIER NA NEMŠKI MEJI.

PARIZ, 29. avgusta. Ministrski predsednik Daladier nadaljuje svojo inspekcijo nad utrdbami ob francoski vzhodni meji. Iz Metzja se je podal v Sargemunden, kjer je imel sinoči govor, v katerem je izjavil, da Francija nikogar ne izziva, pač pa je trdno odločena braniti svoje meje, če bi bile napadene.

Mrzlično oboroževanje Nemčije v zraku

NEPRESTANE VAJE NEMŠKIH LETALCEV. PRIPRAVE ZA OBRAMBO PRED NAPADI IZ ZRAKA. VELESILE DOVOLILE AVSTRIJI POVEČANJE VOJSKE. PRED UVEDBO VOJAŠKE OBVEZNOSTI.

BERLIN, 29. avgusta. Včeraj so bile nad mestom velike letalske vaje. Nemška vlada povečuje propagando za letalstvo in prireja vsak trenutek velike zračne mitinge, da bi tako dokazala, da Nemčija brez rednega civilnega in vojaškega letalstva ne more biti nikdar zadostno zavarovana. V vseh nemških mestih se organizira obramba pred napadi iz zraka, in sicer po navodilih vojaških oblasti, tako da se Nemčija kot prva med vsemi ostalimi državami in tudi edina prav resno pripravlja na bodočo vojno. Dočim se prirejajo v ostalih državah šele predavanja, se v Nemčiji sistematično izvajajo praktične vaje in grade že prva zatočišča za civilno prebivalstvo

v primeru zračnega napada. Nedvomno se gradi v zvezi s tem tudi nemško letalstvo, seveda tajno, dalje se organizira pomožna služba, vežbajo se piloti in sploh deluje Nemčija s polno paro v tej smeri, kakor da ima popolno svobodo glede razvoja svojega civilnega in vojaškega letalstva.

DUNAJ, 29. avgusta. Vojni minister Vaugin je imel sinoči govor, v katerem je med drugim izjavil, da so velesile pristale na povečanje avstrijske zvezne vojske. Mimo današnje najemniške vojske bo potrjenih vsakega pol leta po 10.000 mladeničev za šestmesečne orožne vaje. To naj bi predstavljalo prvi korak k uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Avstriji.

Avstrija se pogaja s Češkoslovaško

ZA TESNE STIKE VSEH PODONAVSKIH DRŽAV. FRANCIJA ZA SESTANEK DR. DOLLFUSSA IN DR. BENEŠA.

DUNAJ, 29. avgusta. V govoru, ki ga je imel predvčerajšnjim finančni minister, je naglašena tendenca avstrijske vlade, da stopi v čim tesnejše gospodarske zveze s podonavskimi državami. Minister je izjavil, da so sedaj v teku pogajanja s Češkoslovaško, da bi se z njo dosegel enak sporazum v gospodarskih vprašanjih, kakor je bil sklenjen z Madžarsko. Skupno sodelovanje podonavskih držav, brez vmešavanja velesil, ki zasledujejo povsod le svoje specialne interese, bo dovedlo najhitreje in najboljše do po-

litičnega in gospodarskega miru v Podonavju.

PARIZ, 29. avgusta. Glavni urednik lista »La République« Roché, ki je intimen prijatelj predsednika vlade Daladierja, je napisal včeraj članek, v katerem zahteva akcijo v korist Avstrije. V notranje-političnem pogledu je potrebna koncentracija vseh republikanskih sil v Avstriji, dočim je v zunanji politiki treba delati na zблиžanju Dunaja in Prage, in sicer s pomočjo prijateljskih sestankov med dr. Dollfussom in dr. Benešem.

Sprejem Herriota v Kijevu

KIJEV, 29. avgusta. Iz Odese je prispel semkaj bivši francoski ministrski predsednik Herriot. Mimo predstavnikov sovjetskih oblasti so se zbrale na kolo dvoru in pred njim ogromne množice, ki so francoskega državnika navdušeno pozdravljale. Na vseh cestah in ulicah, kjer se je vozil Herriot s svojim spremstvom, so napravile ljudske množice gost spalir. Navdušeni manifestanti so ustavili avtomobil in zahtevali, naj jim Herriot govori.

Francoski primanjkljaj

PARIZ, 29. avgusta. V vseh političnih krogih je zelo živo odjeknila izjava ministra za državni proračun Lamoureuxa, ki je za prihodnje proračunsko leto napovedal primanjkljaj okrog 6 milijard frankov napram 2 in pol milijarde frankom v tekočem proračunskem letu. Politični in finančni krogi ne vedo, na kak način naj bi vlada pokrila ta orjaški primanjkljaj.

AMERIKA VEDNO BOLJ MOKRA.

NEW-YORK, 29. avgusta. V državi Texas je bil izveden predvčerajšnjim plebiscit o prohibiciji. Ogromna večina ljudstva te zvezne severnoameriške države se je izrekla proti alkoholni prepovedi. Sedaj je potrebno, da se proti alkoholni prepovedi izjavi še triinajst držav, nakar bo prohibicija takoj in v celoti ukinjena. Verjetno je, da bo ta potrebna večina dosežena v najkrajšem času in da bodo Združene države že z novim letom uživale popolno svobodo v izdelovanju in prodaji alkohola.

AMERIKA DALJE PROTI STABILIZACIJI.

WASHINGTON, 29. avgusta. Guverner Angleške banke Montague Norman je obiskal predsednika Roosevelta in je smatrali ta obisk le kot akt vljudnosti. Poučeni krogi pa trdijo kljub temu, da je bilo ob tej priložnosti vprašanje stabilizacije valut. Montague Norman skuša pridobiti Roosevelta za stabilizacijo dolarja, kar pa Roosevelt tudi odločno odklanja. Nasprotno je Roosevelt izjavil, da stremi Amerika sploh po popolni odpravi zlate podlage.

PREGANJANJE KOMUNISTOV V NEMČIJI.

BERLIN, 29. avgusta. Po vsej Nemčiji izvaja tajna državna policija še vedno racije proti komunistom in spravlja v zapor vsak dan po več sto oseb. Tako je bila med drugim odkrita v Pergerdorfu tajna komunistična tiskarna v stanovanju nekega komuniste. Ob tej priložnosti je bil zaplenjen ogromen komunistični propagandni material. V Dortmundu je bilo aretiranih 7 članov komunistične organizacije »Rdeča pomoč Nemčiji«, v Annshadtu pa je prišla policija 12 komunistov zaradi ilegalne propagande.

SPREMEMBA V AVSTRIJSKI DIPLOMACIJI.

DUNAJ, 29. avgusta. Po informacijah poučenih krogov bodo izvršene v kratkem večje spremembe v avstrijski diplomaciji. Dosedanji avstrijski poslanik v Parizu Günther bo odpoklican, prav tako pa tudi poslanik v Rimu dr. Egger, na čigar mesto bo postavljen sedanji štajerski deželni glavar dr. Rintelen, ki se zelo trudi za poglobitev odnošajev napram Italiji.

Dnevne vesti

Pred oltar. V Radencih sta se pretkalo nedeljo poročila g. Stanko Škerl, zasebni uradnik in gdč. Lenka Kvasova, hčerka mariborskega tovarnarja g. Kvasa. Kot pričiči sta bili ženinov brat g. Zoran Škerl, veletrgovec iz Zagreba in g. Ciril Gorup iz Maribora. V frančiškanski cerkvi sta se poročila pretkalo nedeljo g. Ivan Čič, ključavničar državnih železnic, in gdč. Frančiška Beraničeva; v stolnici pa sta stopila pred oltar g. Ivan Borstner, zasebni uradnik, in gdč. Valerija Senekovičeva. Mladim parom obilo sreče!

Iz učiteljske službe. Vpokojena je učiteljica ga. Vida Dimnikova v Mariboru.

Tretji preiskovalni sodnik. Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je bil osnovan tretji preiskovalni oddelek, ki ga vodi preiskovalni sodnik g. dr. Leon Berlic.

Iz profesorske službe. Na mariborsko državno učiteljsko je premeščen profesor Viktor Gruntar, ki je bil doslej profesor na tukajšnji realni gimnaziji.

Predsednik vlade g. dr. Milan Srškič, ki je bil delj časa na oddihu v Rogaški Slatini, je včeraj popoldne odpotoval in se vrnil v Beograd.

Francoški konzul na dopustu. Francoški konzul Neuville je nastopil svoj redni dopust in ga nadomešča francoski ataše Robert Orlandi iz Beograda.

V obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru bo vpisovanje na mestnem načelstvu od 1. do 16. septembra t. l. vsak delavnik od 10. do 12. ure, vsako nedeljo in praznik pa od 9. do 11. ure. Vsak vajenec(ka) mora prinesiti s seboj zadnje izpričevalo ter plačati običajno vpisnino, odnosno del letne šolnine. Mojstri in mojstrinje naj pošljejo svoje vajence(ke) pravočasno k vpisovanju, ker se rok ne more podaljšati.

Važno za dijake, ki nameravajo studirati na montanistični visoki šoli v Leobnu. Rektorat montanistične visoke šole v Leobnu sporoča, da morajo dijaki iz tujine vložiti prošnje za sprejem na zavod najpozneje do 15. septembra.

Javna zahvala. Lavantinski knezoškofijski ordinariat v Mariboru je dovolil, da se sme na celem njegovem področju pobirati 1-2krat na leto prostovoljni dinarski prispevek v prid gradbenega fonda za zgradbo azila tuberkuloznim bolnikom v Mariboru. To akcijo pa je podprl tudi s tem, da je v svojem uradnem listu »Oglasnik lavantinske škofije« št. 1911/VII od 21. VIII. 1933. objavil primerni propagandni članek z okrožnico lige in pozval vse župne urade k človekoljubnemu in uspešnemu sodelovanju. Ta plemenita odločba in blagohotna naklonjenost zasluži vse priznanje, zakar se Protituberkulozna liga v Mariboru tem potom prevzvišenemu knezoškofijskemu ordinariatu najprisrčne je zahvaljuje!

Glasbena Matica. Pevski zbor Glasbene Matice bo imel v petek zvečer skupno pevsko vajo.

Odbor Društva jugoslovanskih drž. upokojencev ima svojo redno sejo v soboto 2. septembra ob 16. v Nabavljalni zadrugi.

Upokojeno učiteljstvo ima svoj mesečni sestanek v četrtek 7. septembra ob 16. pri Gambrinu.

Ceneno meso. Jutri, v sredo bodo prodali na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 180 kg govedine, kilogram po 5 Din.

40.000 Din za glavo morilca. Poleg nagrade 10.000 Din, ki jo je razpisalo naše notranje ministrstvo, je razpisala tudi rodbina umorjenega poslanca Neudorferja nagrado 30.000 Din za tistega, ki bo ujel ali pa pripomogel, da se morilec izsledi. Zagrebška policija je prepričana, da so umorili Neudorferja privrženci znanih dveh hrvatskih emigrantov Perčeca in Paveliča.

Mednarodni železničarski kongres bo v Beogradu 10. septembra. Kongresa se bodo udeležili delegati iz 15 evropskih držav.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 69 številki: zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravniških specialistih za bolezni ust in zob in o zobnih tehnikih; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in razne objave iz »Službenih novin.«

Poziv vsem mladim diplomiranim inženjerjem, arhitektom, diplomiranim tehnikom, geometrom, absolventom srednjih tehniških, šumarskih, tekstilnih in sličnih šol! Kljub dolgemu študiju, ko smo se ob stradanju, zmrzovanju in splošnem pomanjkanju najpotrebnejših fizičnih dobrin, a polni mladostnega idealizma pripravljali in preparirali za svoj poklic, smo danes na cesti. Kaj nam pomaga ves študij, vse žrtve, kaj nam pomaga diploma v žepu, ko pa smo brezposelni in se ne moremo poklicno udeleževati. Brez zaščite, brez opore smo, preživljamo se iz dneva v dan in zapravljamo svoje mlade energije, čas, svoj mladostni idealizem in svoje dragoceno strokovno znanje. Ni hče nam ne pomaga; vsepovsod naletimo na gluha ušesa. Tujci nam odjedajo naš najboljši kruh, vsepovsod ima prednost protekcija; strokovno znanje in sposobnost se ne upošteva. Tovariši! Ne preostane nam drugega, da si po vzgledu drugih pomagamo sami! Organizirajmo se! Zveza mladih intelektualcev ustanavlja za nas poseben stanovski krožek. Naj ne bo nikogar, ki bi še nadalje stal ob strani s prekrizanimi rokami in čakal na »boljše čase«, ki jih brez našega aktivnega dela ne bo. Zato pozivamo vse tovariše, da se 30. tm. ob 20. uri javijo osebno v naši sobi. Tovariši, ne pozabimo še na kongres mladih intelektualcev, ki bo v nedeljo 3. septembra v Ljubljani! Takrat bomo spravili v javnost svoje zahteve in pritožbe! Vse brezposelne tovariše, kakor tudi one, ki so kjerkoli pod krivičnimi razmerami uslužbeni, prosimo, da se nemudoma prijavijo in pošljejo event. svoje predloge. Tovariši! V strokovni organizaciji je edina rešitev iz tega obupnega položaja in krivičnega zapostavljanja! Pripravljani odbor Strokovnega krožka mladih inženirjev, zveza mladih intelektualcev, Maribor, Sodna ulica 9/3.

Znižanje krušnih cen. Mestno načelstvo v Mariboru je poslalo Združenje pekovskih mojstrov sledeči odlok: Z ozirom na dejstvo, da je moka od 14. VIII. 1933, ko je notirala: 00,0 g 217,50—237,50, št. 2 197,50—217,50, št. 5 177,50—197,50, št. 6 147,50—167,50, do 21. VIII. 1933 padla na novosadski borzi zopet za 00,0 g na Din 205—225, št. 2 na Din 185—205, št. 5 na Din 165—185, št. 6 na Din 135—155, se predpisujejo na podlagi § 105 ob. z. Združenju pekovskih mojstrov z veljavnostjo od 30. VIII. 1933 naprej sledeče krušne cene: za beli kruh kg Din 4, za polbeli kruh kg Din 3,50, za rženi in črni kruh kg Din 3, drobno pecivo (zemlje) kos 0,50. Drobno mlečno pecivo mora tehtati najmanj 5 dkg, a običajno pecivo (zemlje) 7 dkg. Kruh (razen peciva in specialnih vrst kruha, ki prihajajo v trgovino v manjši teži nego ½ kg) se sme po določbi čl. 89 pravilnika k zakonu o nadzorstvu nad živili prodajati samo v kosih (štruca) po ¼, ½, 1, 1½, 2, 2½, in 3 kg. Mesno načelstvo je upoštevalo vse okolnosti, predvsem režijske stroške mojstrov in zato ne more priznati kalkulacije Združenja pekovskih mojstrov, ki je bila priložena k spisu št. 129 od 18. VIII. 1933 kot priloga. Omenjena kalkulacija se nanaša samo na izdelavo črnega kruha, absolutno pa ne upošteva istočasno izdelave belega kruha, peciva in dejstva, da se pri kombinirani izdelavi kruha, peciva in peke kruha za privatne stranke prihrani več kuriva, kakor je navedeno v kalkulaciji in da se stroški za delovne moči, luč itd. sorazmerno razdele na različni kruh, kar izda drugačni končni efekt, kakor ga je združenje označilo v svoji kalkulaciji. Mestno načelstvo tudi ne more priznati krušnih cen, ki so bile objavljene z dopisom združenja z dne 26. VIII. iz zgoraj navedenih razlogov. Prestopki tega sklepa se bodo zasledovali in kaznovali po obstoječih predpisih. Proti temu sklepu je dovoljen tekem 15 dni od dneva dostavitve tega odloka priziv na kraljevsko bansko upravo, vendar pa nima odločilne moči.

Zdravniški kongres. Z zdravniškim kongresom, ki se bo pričel 3. septembra v Crikvenici, je združen tudi letni občni zbor Združenja jugoslovanskih bolnišniških zdravnikov. Na občnem zboru bodo obširno razpravljali o načrtu novega zakona o bolnišnicah.

Še je čas, da vsakdo premisli in se odloči za nedeljo. Sokolsko društvo Maribor II na Pobrežju priredi v nedeljo 3. sept. t. l. svoj redni letni telovadni nastop z obširnim in zbranim sporedom, združen z veliko narodno zabavo, na kar se že vnaprej vsa bratska društva in cenj. občinstvo opozarja. Dobrodošel je vsakdo. Zdravo.

Jadranska straža v Mariboru. Gregorčičeva ulica 26, poziva vse člane, ki so prijaviili svojo udeležbo za proslavo v Splitu, da dvignejo potne objave. Ob tej priliki sporočamo še ev. interesentom, da imamo še nekaj objav na razpolago. Ugodnost četrtinske vožnje traja od 4. do 14. septembra. Vse potrebne podatke dobite v pisarni.

Izletnikom Jadranske straže v Split. Ker je v interesu stvari, da nas pride na proslavo čimveč in to skupno iz vse dravske banovine, sta sklenila oblastna odbora Ljubljana in Maribor, da se izletniki združijo na Zidanem mostu. Udeleženci iz Maribora se odpeljejo 4. septembra ob 17.47 z osebnim vlakom, ter se priključijo v Zidanem mostu ljubljanskemu brzovlakom. Prosimo vse izletnike, naj prijavijo do 1. IX. v naši pisarni svoj pristanek, da moremo oskrbeti ev. poseben voz.

Zveza mladih intelektualcev, učiteljsko združenje. Oba mariborska učiteljska krožka priredita 1. septembra celodnevni izlet na Kobansko. Zbirališče ob 7. uri pred samostanom šolskih sester. Na izletu se bomo podrobneje pomenili o naših resolucijah na kongresu. Podrobne informacije dobite v sredo predpoldan v našem lokalu v Sodni ul. 9. Naj ne bo nikogar, ki bi v tako važnem trenutku, ko smo tik pred svojim kongresom, brezbržno stal ob strani. Zdej imamo priliko, da javno nastopimo in izkričimo krivico, ki se nam godi. Torej, pridite sigurno! Krožek brezposelnih učiteljic. - Krožek mariborskih učiteljev.

Udeležite se krasnega izleta. Tujskoprometna zveza v Mariboru namerava prirediti avtobusni izlet iz Maribora preko Celja v prekrasno planinsko Logarsko dolino v nedeljo 3. septembra. Vožnja velja v obeh smereh le 60 Din za osebo. Za dobro prehrano je preskrbljeno. Zveza pripravlja tudi avtobusna izleta k Plitvičkim jezerom in pa k Vrbskemu jezeru.

Izlet k Sv. Duhu. Ciril-Methodovi podružnici v Mariboru priredita v nedeljo 3. septembra izlet k Sv. Duhu. Ob tej priliki bo ogled stavbnega zemljišča na Gradišču pri Sv. Duhu, kjer se bo stavila nova šola C. M. D. Prijatelji, pridite na mejo in udeležite se tega izleta v čim večjem številu!

Protirevizionistično zborovanje Narodne obrambe v Beogradu na filmskem platanu. Tukajšnji kino »Union« predvaja v svojem predprogramu do sobote 2. septembra filmski posnetek mogočnega proti revizionističnega zborovanja Narodne obrambe v Beogradu.

Kino Union. Od torika do vključno četrtka prvovrsten film »Svobodna ljubezen« z Normo Shearjevo. Film prekrasne, globoke vsebine, obenem pa visoke pesmi ljubezni. Dne 1. septembra otvoritev nove sezone s popolnoma novim vefilmmom »Skrivnostna vrata« po romanu Edgarja Wallace. Od 1. septembra dalje bodo vsak dan tri predstave, in sicer ob 4., pol 7. in pol 9. uri.

Grajski kino. Od danes dalje sijajni vefilm: »Sveti plamen«. Gustav Fröhlich, Dita Parlo. Ta krasni film močne dramatične vsebine, napravljen po istoimenski gledališki igri Someresta Maughamana, je film svetovnega slovesa. Še nikdar Gustav Fröhlich ni igral tako naravno, kakor prav v tem filmu. Dne 1. septembra otvarjamo sezono z veleopereto »Ljubezen, nepremagljivi diktator«. Renate Müller, Georg Aleksander. Od 1. septembra dalje bodo vsak dan tri predstave in sicer ob 4., ½7. in ½9. uri.

Živčno bolnim in otožnim nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporabo »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnege mozga najtopleje priporočati. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljudje, ki so bolni na žledodnih, ledvičnih in kamenih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črveša z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno, skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dr. Vilko Marin

zopet redno ordinira od 10. do 12. in 14. do 16. ure.

Razlagova ul. 15 - Telefon 2205

Tragična smrt zavržene žene. Pred dnevi so našli v gozdu blizu Trnovcev pri Makolah truplo posestnice Marije Babškove, žene posestnika Ivana Babškega v Trnovcih. Žalostni, skoro neverjetni so vzroki, ki so pogнали v smrt nekaj ugledno 50 let staro posestnico. Njen mož jo je dobesedno zavrzel in pričel novo zakonsko življenje s svojo služkinjo. Zaprl je lasino ženo v hlev in ji dal na dan le toliko hrane, da je mogla živeti. Svoje zverinsko početje pa je spetno skrival pred ljudmi. Klub temu so za to izvedeli sosede, ki so zadevo javili orožnikom. Babšek je bil aretiran in izročen okrajnemu sodišču v Slovenski Bistrici, ki ga je pa, radi pomanjkanja dokazov izpustilo. Toda vse to njegovega razmerja do lastne žene ni spremenilo. Zopet jo je zaprl v klet in jo prepustil žalostni usodi. Pred tednom pa je zavržena žena ušla iz njegove ječe in se skrivala po gozdovih, kjer jo je rešila smrt trpljenja in grenkega življenja. Pokopali so jo na makolskem pokopališču ob veliki udeležbi tamkajšnjega ljudstva.

Razne nezgode. V Studencih se je včeraj hudo poškodoval na roki v Ciril Methodovi ulici stanujoči delavec France Petrovič. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je doletela 13-letno Žagarjevo hčerko Ano Koperjevo hujša nezgoda. Padla je in si zlomila levo nogo. Pri delu se je v Spodnjem Porčiču pri Sv. Trojici v Slov. goricah zabolil z nožem v trebuh 25-letni delavec Janez Čuček. Prav tako se je pri delu poškodoval na levi roki v Bišu stanujoči posestniški sin Alojzij Čuček. Vsi poškodovanci se zdravijo v tukajšnji bolnišnici.

Drobne vesti s policije. Policija je včeraj aretirala nekega Karla E. radi pre-povedanega beračenja in nekega Leopolda K. radi tatvine. Nadalje sta bila aretirana tudi brezposelna natakarka 50-letni Ivan Zupan in 39-letni Franc Osolnik, ki sta prodala rekemu gostilničarju v Mariboru za 140 Din odejo, ki je bila ukradena v noči na 26. t. m. iz avtomobila nekega tukajšnjega zdravni-ka. Aretiranca sta osumljena tudi, da sta ukradla včeraj nekemu trgovskemu pot-niku, ki se je mudil v isti gostilni, 12 m svile vredne 600 Din. Pri zaslišanju oba odločno tajta vsako krivdo. Prijavljeni pa so bili: Ilič P. radi suma utaje, neki Srečko S. radi tatvine, Adolf V., ker je razžalil policijskega stražnika, prostitut-ka Milka P., ki je spolno okužila nekega možkega, Uršula S., Bogomir D. in Dra-gotin G. radi kršitve zgluševalnih pred-pisov, zakonca Adolf in Julijana V. radi razgrajanja ter več kolesarjev in vozni-kov radi kršenja cestno-polijskega re-da. Zabeleženo pa imajo tudi podstrešno tatvino. Stranke, stanujoče v dr. Ravni-kovi hiši v Trubarjevi ulici, so včeraj opazile, da je nekdo vlomil na podstrešje. Ugotovljeno je bilo, da je neznan tat od-nesel tam stanujočemu profesorju gosp. Skofu 10 steklenic malinovca in električ-no svetiljko v skupni vrednosti 500 Din.

Vremensko poročilo mariborske mete-oroške postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 12,5 stopinj C; minimalna tem-peratura je znašala 11,9 stopinj C; baro-meter je kazal pri 17,7 stopinjah 743,5, re-duciran na ničlo 741,3; relativna vlaga 88; od včeraj na danes je padlo 1,6 mm dežja; vreme je tiho in jasno. Vremenska napoved pravi, da bo v splošnem jasno in zmerno vreme trajalo še dalje.

Nacionalna manifestacija v Veržeju

PROSLAVA 400 IN 250 LETNICE VERŽEJSKE GARDE.

V nedeljo 27. t. m. se je vršilo v starodavnem in na lepem Murskem polju ležečem trgu Veržeju veliko zgodovinsko slavo. Njegova uniformirana garda je obhajala 400 letnico obstoja, istočasno pa tudi 250 letnico pregona Turkov z Murskega polja. Te izredne slavnosti se je udeležila razen velike množice ljudstva tudi varaždinska garda v svoji pestri uniformi, nadalje veteranski društvi iz Ptuj in Kapele-Radencev ter vsa okoliška gasilska društva, kar je napravilo posebno pestro in veličastno sliko. Bansko upravo je pri tej slavnosti zastopal okrajni načelnik ljutomerski g. dr. Farčnik, lantantskega knezoškofa pa stolni dekan g. dr. Vraber iz Maribora, ki je daroval ob tej priliki tudi pontifikalno sv. mašo ob asistenci številnih duhovnikov na Glavnem trgu, kjer je bil postavljen v ta namen lepo okrašen oltar. Pred službo božjo je g. stolni dekan imel slavnostno pridigo, v kateri je gardi najprej čestital, nato pa orisal njeno burno in bogato zgodovino ter njene zasluge za domovino. Med službo božjo je pel mešan zbor no. Med službo božjo je pel mešan zbor iz Veržeja, spremljan od ljutomerske mestne godbe pod vodstvom znanega glasbenika-učitelja g. Cahrla, obe gardi pa sta oddajali salve iz pušk z vojaško prečiznostjo.

Po maši se je vršilo veliko manifestacijsko zborovanje proti madžarskim revizionističnim težnjam. Za to zborovanje je vladalo med navzočim občinstvom tem večje zanimanje, ker je kot prvi govornik nastopil na tribuno znani zgodovinar, veržejski domačin g. prelat dr. Kovačič. Burno pozdravljen je uvodoma podal obširno sliko o veržejskih strelcih. Zgodovina je zelo burna in sega celo v deveto stoletje po Kr. Že takrat so se borili proti divjim Avarom in pozneje proti Madžarom na svojih v to svrhu ustanovljenih strelskih dvorcih. In šele ko so si Madžari ustanovili svojo državo, so sledili mirnejši časi. Ta doba pa je trajala le do leta 1389, ko so začeli nadlegovati naše kraje krvoločni Turki, ki so neprestano pustošili naše kraje do leta 1683. Najhujše borbe z njimi pa so prestali veržejski strelci v letih 1526 do 1533, ko so požgali vse Mursko polje. Najhujša bitka je bila trav pred 400 leti in je bil takrat poveljnik veržejskih strelcev Hrvat Nikola Jurčič. Leta 1553. je bilo ustanovljeno v Veržeju srbsko vodstvo pod velikim junakom Srbom Margetičem. Za njim je prišel v Veržej, in sicer leta 1602 Srb Ožegovič, ki je uspešno branil s svojimi strelci Veržej in Ljutomer pred Turki. Grozodejstva Turkov so nenopisna; tako so porušili in požgali na Murskem polju 1551 hiš, prebivalstvo pa večini pomorili ostale na odgnali v suženstvo. Govoru g. prelata je navzoče občinstvo sledilo z velikim zanimanjem; na koncu je s pozdravom glasom odločno protestiral proti revizionističnim težnjam z vzklikom: Poke proč! Naša sveta zemlja je

nedotakljiva! Žel je frenetično odobravanje.

Kot drugi govornik je nastopil naš agilni narodni delavec g. profesor Baš. V svojem zanimivem in temperamentnem govoru je navajal primere iz takratnih časov, ko je moral imeti naš kmet pri oranju puško na ročici, da se obrani madžarskih tolp pred neprestanimi napadi. Svetovna vojna je bila sodni dan za Madžare, kljub temu pa se niso ničesar naučili, ker še vedno segajo po naši zemlji. Skupaj z brati Srbi in Hrvati smo trpeli in skupno se bomo branili. Pridružil se je energičnemu protestu g. predgovornika. Siedilo je burno odobravanje.

Navdušeno pozdravljen je stopil na tribuno župan mesta Varaždina g. dr. Novakovič. V svojem zanimivem in jedrnatem govoru se je pridružil protestu prejšnjih govornikov, naglašajoč, da si ne pustimo vzeti niti pedi naše zemlje in je to mogoče našim sovražnikom le preko naših trupel. To je geslo vseh treh bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Na tribuni se je pojavil tudi mladi in agilni dobrovoljec Pavle Horvat iz Prekmurja. V svojem govoru nam je podal živo sliko bojev in grozot, ki so se vršili za osvoboditev naše Slovenske Krajine. Kot tak je proti vsaki reviziji, ako pa to že hočejo naši nasprotniki, naj nam dajo prej naše neodrešene brate na Madžarskem, na Koroškem in v Italiji, kjer jih je še na stotisoče, ki vzdihujejo pod tujim jarmom. Tudi ta borec je žel burno odobravanje.

Govorila sta še narodna poslanca gg. Zemljič in Hajdinjak v istem smislu, za kar sta žela splošno priznanje.

Na koncu zborovanja se je na predlog poslanca Zemljiča sklenilo ob splošnem odobravanju odposlati vdanostno brzojavko Ni. Vel. kralju.

Med zborovalci smo opazili razne javne delavce in odlične osebe, kakor senatorja g. dr. Rožiča, sodnega nadsvetnika dr. Žmavca, ljutomerskega dekana msgr. g. Lovreca, župnika-dekana iz Križevcev g. Weixla, ravnatelja salezijanskega zavoda g. Volariča in druge.

Po zelo dobrem uspelem manifestacijskem zborovanju se je vršil mimohod obeh gard in veteranskih in gasilskih društev. Po končanih slavnostih pa je bil v Marjanišču skupen slavnostni obed. Velika dvorana je bila polna odličnih in uglednih oseb iz vseh krajev. Pri obedu so bile razne naritnice, vladala je lepa harmonija med udeleženci ki so se s težkim srcem poslovili od nad vse gostoljubnih bratov salezijancev. Za ostale udeležence je zgodovinske slavnosti pa se je vršila prosta zabava na vrtu gostilničarja Hedžeta.

Da je ta znamenita slavnost v vsakem oziru tako dobro izpadla gre zasluga v prvi vrsti g. prelatu dr. Kovačiču ter županu g. Smrekariju in poveljniku garde g. Srčenu.

brežja, zastopnike sosednih sokolskih društev, starosto br. Flisa iz Hoč, br. Princa iz Slivnice in kapelnika mariborske poštarske godbe g. Šerbeca. Zahvalil se je za razveseljiv odziv in zaklical trikratni »Zdravo«! kraljevskemu domu, narkar je poštarska godba zaigrala državno himno.

Prve so prikorakale pod vodstvom društvene načelnice s. Lojzke Romihove na telovadišče deklice, ki so ob spremljevanju klavirja lepo izvajale proste vaje. Navdušil je občinstvo tudi njihov nastop, pri katerem so si kot male perice s sladkimi pesmijo osvojile srca vsega občinstva. Prav tako dobro so izvajale proste vaje tudi naraščajnice, sama sončna in zdrava dekleta. Lep je bil nastop naraščajnikov, članic, dečkov in članov. Zelo so ugajale vaje z venci, ki so jih gibčne članice v prikupljivih narodnih oblekah zelo efektno izvajale. Dobro so se postavili člani na orodju, zlasti na drogu, kjer so presenetili vse navzoče občinstvo. Pri odbojki, ki je bila kot zadnja točka sporeda, pa so obakrat zmagali Račani. Ves nastop je lepo uspel in navzoče občinstvo ni štedilo pri posameznih točkah s ploskanjem in priznanjem. Vso zaslugo za lep uspeh imajo požrtvovalni načelnik br. France Moraus, vaditelj br. Tone Zapletar, prosvetar br. Jože Zorn in načelnica s. Lojzka Romihova ter društveni starosta br. Alojzij Falež.

Po nastopu je bila na vrtu gostilničarja Verglesa lepa sokolska veselica. Vso pohvalo zasluži tudi mariborska poštarska godba, ki je pod vodstvom kapelnika g. Šerbeca igrala pri nastopu in na veselici same narodne. Graje pa so vredna

Zakaj ne toži gospa Marica, čeprav jo čaka veliko delo: pranje perila? Ali ni to delo za njo težavno? Nikakor ne! Saj ona je odlične

Ki-Ki bonbone in ti olajšajo tako vsako delo.

Kdor je Ki-Ki počti se bolje, Kdor je Ki-Ki ta je dobre volje.

Ki-Ki čudo osvežuje, se prileže, prija.

Proizvod: Union, Zagreb

mariborska sokolska društva, ki se nastopa niso udeležila v takem številu, kakor je bilo pričakovati. In še tisti, ki so prišli, niso bili v krojih. Tudi župa ni poslala svojega zastopnika. Želeti bi bilo, da bi se nastopov v okoliških vaseh udeleževala mestna društva v krojih in v čim večjem številu, da bi na ta način nudila moralno pomoč, ki jo vsekakor zaslužijo, pridna in agilna podeželska društva. Upajmo, da bo prihodnje leto v tem pogledu boljše. Pohvaliti pa moramo Ptujčane, ki so se odzvali vabilu Račanov v naravnost razveseljivem številu ter se pripeljali na dveh avtomobilih in celo pomagali pri nastopu pod vodstvom agilnega vaditelja br. Pertota.

Sokolu Rače čestitamo k tako sijajnemu uspehu in mu kličemo: »Neustrašno naprej po začrtani sokolski poti!«

Ptuj

Spored proslave ptujskih dogodkov

Dne 8. septembra bo dan šolske mladine. Ob pol 9. uri obhod po mestu in govori mladini na Tyrševem trgu. Ob 10. uri bo otvoritev Sokolske razstave v risalnici meščanske šole. (Razstava bo odprta od 8. do vključno 11. septembra, in sicer od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure vsak dan. Vstop z zletnim znakom bo brezplačen. Nudila bo popolno sliko delovanja ptujskega Sokola in njegovih čet.) Ob 10. uri pa slavnostni občini zbor sokolskega društva v mestnem gledališču. Popoldne ob 15. uri telovadni nastop mladine vseh ptujskih osnovnih in srednjih šol na letnem telovadišču ptujskega Sokola. Dne 9. septembra bo sprejem delegatov CMD pri popoldanskih vlačkih. Ob 19. uri bo slavnostna akademija Sokolskega društva na Tyrševem trgu. Sodelujejo pevska društva, včlanjena v Ipavčevi pevski župi. Ob 21. uri zborovanje delegatov CMD v Narodnem domu. Dne 10. septembra je glavni slavnostni dan. Sprejem pri jutranjih vlakih, nato manifestacijski obhod po mestu. Ob 10. uri skupščina CMD v mestnem gledališču. Istočasno pa bo na Tyrševem trgu zbor »Narodne odbrane« in raznih narodnih društev. Ob 15. uri pa je javen nastop Sokolstva. Razen Sokolstva nastopi tudi podčastniška šola iz Maribora in oddelek mornariških čet. Po nastopu narodno slavlje v Ljudskem vrtu.

Navodila za udeležence. Pri slavnosti sodeluje celotna mariborska sokolska župa in ostale sokolske župe v dravski banovini ter župi Varaždin in Zagreb. Do sedaj je odobrena znižana voznina na državnih železnicah — velja od 4. do 14. septembra — udeležencem proslave 25-letnice septembrskih dogodkov v Ptuj, ki bo 8., 9. in 10. septembra, in sicer telovadcem Sokolom, ki bodo prisostvovali ptujski proslavi, četrtinska voznina (naknadno bo odobrena brezplačna), vsem drugim udeležencem pa polovična (odnosno četrtinska — kar bomo objavili v prihodnjih dneh, ko pride rešitev). Sokolske župe naj prijavijo najkasneje do 1. septembra udeležbo članov telovadcev, članov in članic v kroju Sokolskega društva v Ptuj. Za cenena prenočišča v hotelih po Din 15.—, v zasebnih stanovanjih po Din 20.—, je preskrbljeno. Istotako tudi za prehrano, in sicer: skupno kosilo za člane telovadcev po Din 4.—, za ostale v gostilnah po 8, 10 in 12 Din, za vse ostale 10 Din. Z zletnim znakom na tribunah so določene po 20, 10 in 6 Din. Stojišča z zletnim znakom so brez-

plačna. Legitimacije za znižano vožnjo z zletnim znakom so že na razpolago in stanejo za telovadce 5 Din, za člane 7 Din za vse ostale 10 Din. Z zletnim znakom so združene naslednje ugodnosti: Prost vstop na stojišče ob nastopu, na veselični prostor in razstavo. Obiskovalci muzeja ptujске mestne občine z zletnim znakom plačajo le 2 Din. Končno prosimo vse podružnice CMD in sokolska društva, da pošljejo pravočasno, t. j. še pred 1. (prvim) septembrom vse prijave in si pravočasno vse oskrbijo, ker se žal na poznejše prijave ne bomo mogli ozirati. Pripravljalni odbor za proslavo septembrskih dogodkov v Ptuj.

Proces glede diamanta „Golconda“

Po vesteh iz Budimpešte je prodal bivši nadvojvoda Jožef 76 karatni diamant, ki je znan pod imenom »Golconda«, neki londonski banki za znesek 1,100.000 pengov. Sloviti strokovnjak za diamante dr. Julij Abosi je pričel sedaj na sodišču proces proti ravnatelju nadvojvodovega premoženja. Zahteva namreč 4% od prodajne vsote kot prodajno provizijo. Abosi je izjavil, da se je že več let pogajal z nekim podjetjem glede nakupa tega diamanta. Medtem pa je bil diamant prodan v času, ko se je on še pogajal z drugim morebitnim kupci. Dragulj »Golconda« je dobil svoje ime po istoimenskem mestu v angleški Indiji v državi Haidarabad. Tamkaj je bil poprej sedež svetovno znane brusilnice diamantov. Sedaj se v okolici tega mesta pridobivajo safirji in rubini.

Strašna panika v gorečem kinu.

V poljskem mestecu Zagorzu se je v nekem kinematografu med predstavo vnel in eksplodiral filmski trak. Izbruhnil je požar in med občinstvom je nastala nepopisna panika. Pri izhodu je nastal tak naval, da je bilo mnogo ljudi pohojenih. V plamenih je našla smrt 12letna hčerka lastnika kinematografa. Reševalci so morali prepeljati v bolnišnico večje število ranjencev.

Spor zaradi štorkeļ.

Blizu Ceglada na Madžarskem so kmetje sklenili pregnati iz vasi mnogoštevilne štorkeļ, ki so pričele zaradi pomanjkanja žab iskati hrano po kmečkih hišah in tako povzročile med piščanci, mladimi račkami in goskami veliko škodo. Neko društvo za zaščito živali je dvignilo proti temu preganjanju energičen protest, češ, da morajo štorkeļ, če so lačne, vendar nekaj jesti. Če ni žab, pa piščance.

Sokolstvo prodira v naše vasi

SIJAJNO USPELI NASTOP SOKOLA RAČE. SPOMINI NA DOGODKE PRED 20. LETI.

Lepa in bogata vas so Rače s svojim zgodovinskim gradom. Bile pa so pred prevratom zagrizeno nemčursko gnezdo, kjer so se redno zbirali mariborski in ptujski nemčurji. Malokatera slovenska vas na zelenem Dravskem polju je tako občutila njihovo moč, kakor prav Rače. Hudi so bili narodnostni boji, preden je bila popolnoma zabrisana žalostna preteklost te pristne slovenske vasi. Posledice so se dolgo poznale in težko delo so imeli neustrašni narodnjaki, ko so leta 1929. ustanovili Sokola. Lepi uspehi njihovega dela so se kmalu pokazali in trud ter požrtvovalnost ustanoviteljev domaćinov sta bila poplačana.

Mlado in agilno Sokolsko društvo Rače je priredilo v nedeljo svoj drugi javni nastop. Praznično se je oblekla vas in na mnogih hišah so vihrale narodne zastave v pozdrav sokolskim bratom in sestram ter prijateljem naše okolice. Domači Sokol, katerega vrste so krepile njegove sosednje edinice, se je zbral pri prvem popoldanskem vlakcu, s katerim so se pripeljali mariborski Sokoli. Od tam

je krenil močen sokolski sprevod s poštarsko godbo iz Maribora na čelu v vas, kjer je bilo zbranega precej ljudstva. Stik sprevoda je bil pred bivšo tovarno kvasa, kjer je bilo na dvorišču skromno in lepo urejeno telovadišče. Nastop se je pričel ob napovedani uri. Zbrano Sokolstvo in navzoče občinstvo je pozdravil z daljšim nagovorom prosvetar br. Jože Zorn. V svojem nagovoru je naglašal, da so bile Rače nekdanj vroča tla, na katerih so utrjevali sovražniki našega naroda zelo uspešno svoje postojanke. Bilo je pred 20. leti, ko je bila v Račah prva na ta dan velika šulferajnska veselica, na katero so pripeljali iz Ptuja in Maribora ogromno jato ponemčenih šolskih otrok. Sokolski nastop je najboljši odgovor na vse te žalostne spomine iz nedavne preteklosti, je živa priča polne znanje in manifestacija novih zvez, bratstva, protest proti malodušju in vzpodbuja za nadaljnje uspešno delovanje naših vasi, ki gledajo v lepšo jugoslovansko bodočnost. Posebej je prosvetar br. Zorn pozdravil bratsko vrsto iz Ptuja in s Po-

Marij Skalan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

XXXVIII.

Kljub vsem prizadevanjem se množice niso hotele pomiriti in vlada je postala od dne do dne nestrpnjša. Uvidevala je, da se z navadnimi sredstvi ne bo posrečilo doseči stare discipline, zato je začela iskati krivce. Slutila je, da mora za množicami stati nekdo, ki vodi vso agitacijo in ima zato tudi posebne namene. Vsi njeni napori pa, da bi tega krivca izsledila, so bili zaman — in ni si vedela pomoči.

Nestrpen pa je postal še nekdo. To je bila Moraja. Pričakovala je, da bo po onem sestanku Doljana in Intele v Semisovem parku naglo in popolnoma dosegla svoj namen. Vedela je, da sta oba zaljubljenca zalotila v cvetoči ulici njen oče Tutalis in njegov tajnik Nubis, vedela pa je tudi, da je bil vladi že stavljen predlog za spremembo Doljanove zunanosti; samo tega ni vedela, zakaj se to še ni izvršilo. Sprememba Doljanove zunanosti pa ji seveda ni bila končni cilj. S tem je hotela samo udariti Intelo in ji povzročiti bolečine. Ko bi bilo to dovršeno, bi segla še po drugih sredstvih in nadaljevala boj proti Doljanu do končne popolne zmage, to je, do njegovega počasnega uničenja.

Iz njene nestrpnosti ob pričakovanju izvršitve prvega naklepa se ji je na nena doma porodila še druga misel. Pobudo zanjo ji je dalo nezadovoljstvo oceanopolskega ljudstva. Po svojih zaupnikih je izvedela, da išče vlada krivca nemira, in kaj ji je bilo bližje kakor ponuditi ji — Doljana...

Misel je bila tu in treba jo je bilo samo še spraviti v tek. Moraja se je nemudoma napotila k Nubisu.

»Vlada išče voditelja in povzročitelja nemirov«, je dejala, ne da bi ga poprej pozdravila, »jaz ga poznam«.

»Vi ga poznate?« se je začudil Nubis. »Da, poznam ga.«

»In kdo bi bil to?«

»Povedala bi vam, če bi vedela, da bo vlada zares nekaj ukrenila. Po vsem tem, kar se je doslej zgodilo, mi lahko verjamete, da je moje zaupanje zelo majhno«.

»Zdi se mi, da se vendarle motite. Nemir, ki se polasča našega ljudstva, je nevarnejši, kakor se je vladi doslej zdelo. Trdno je sklenila, da mora nekaj ukreniti, in sicer naglo, da ne bo prepozno. Danes je položaj še v naših rokah, kdo pa ve, če bo tudi še jutri? Zato vam zago-

tavljam, da bo vlada z veseljem sprejela vsak migljaj.«

»Mislite?«

»Ne samo mislim, marveč vem.«

»In bodi to kdorkoli?«

»Kdorkoli.«

»Dobro, tedaj vam bom izdala krivca. Ta je — Doljan... On je začetnik agitacije proti vladi. S pomočjo prevrata bi rad dosegel svojo zvezo s princeso Intelo. Rad bi postal vladar Oceanopolisa...«

Nubis je onemel. Dasi so bile Morajine besede skrajno logične in bi bilo po vseh okoliščinah čisto verjetno, da Doljan v resnici snuje take naklepe, je vendar v dno svoje duše dvomil, da bi bilo res.

»Čudite se, kaj ne?« je vzkliknila Moraja, ko je opazila njegovo osuplost. »Ne morete verjeti, da bi bil Doljan zmožen takega dejanja?«

»Težko...«

»Z vami je vedno tako,« je rekla Moraja nestrpno. »Nikoli nečete verjeti resnice, dokler je sami ne otipate z lastnimi rokami. Zato je tudi tako, da pridete povsod vedno prepozno. Vsega tega, kar danes vznemirja vlado, nikoli ne bi bilo, če bi me bili poslušali že prvič in ukrenili z Doljanom tako, kakor sem vam svetovala. Pa tudi potem, ko ste se prepričali, da so bile moje besede o ljubezni doktorja Doljana in princese Intele resnične, niste ukrenili ničesar, marveč kolebate še vedno. Zdi se mi, da se naša usoda z naglimi koraki približuje nepopravljivi katastrofi.«

Morajine jasne in prepričevalne besede so globoko vplivale na Nubisa. Zadelo se mu je, da bi utegnila vendarle imeti prav, zato je čutil veliko dolžnost in odgovornost, ki je nastala zanj v tistem trenutku. Bil je premagan.

»Morda imate popolnoma prav, še več: prav nič ne dvomim, da je zares vse tako. Zato vam obljubljam, da bom storil vse, kar bo v moji moči,« je dejal.

»Potem storite naglo!«

»Bom.«

Moraja se je poslovila. Okoli njenih usten je zaigral smehljaj, smehljaj zmagoslavja... Prav dobro se je zavedala, da je naposled le stopila na pot, ki vodi do končnega smotra. Njen edini in glavni namen je bil spraviti Doljana s pota. Če ni maral njene ljubezni, potem tudi Inteline ne sme imeti. Stara rivaliteta med Tutalisi in Semisi je zaživela v novem ognju.

Nubis ni dolgo premišljeval. Videl je, da je od naglice njegovega postopanja odvisen ves uspeh. Saj je čutil morda bolj kakor kdorkoli drugi iz bližine vlade, da se za nemirno množico skriva resna nevarnost. Naglih korakov je odhitel v Tutalisov kabinet, toda tam ga ni našel. Bil je na seji vlade, ki je tiste dni skoraj neprenehoma razpravljala o položaju in o ukrepih, ki bi bili potrebni, izhoda pa le ni mogla najti. Nubis se je zato napotil v predsedstvo, kjer je obstal pred sejno dvorano in po slugi obvestil Tutalisa, da mu mora sporočiti zelo važne vesti.

Tutalis se je odstranil s seje in stopil v predsobo.

Sport

Akademski sportni klub Primorje, kolesarska sekcija Ljubljana

RAZPIS KOLESARSKIH DIRKALIŠČNIH DIRK NA ŠPORTNEM PROSTORU ŽSK HERMESA V ŠIŠKI, DIRKE BOD O V PETEK DNE 8. SEPTEMBRA 1933 OB POL 15. URI.

Sporod dirk: 1. Pozdravni krog vseh dirkačev. 2. Dirka klubov. Vsak klub postavi štiri dirkače, ki vozijo tri kroge. Tretje in četrto plasirani izpade. Vsi prvo plasirani pa vozijo skupno tri kroge. Enako vozijo zopet skupno tri kroge vsi drugoplasirani. Prvi v vsaki skupini darilo, drugi in tretji kolajno. 3. Dirka kolesarjev-vojakov. 3 krogi. Prvi darilo, drugi in tretji kolajno. 4. Dirka v parih, 20 krogov. Za prehodni pokal g. župana mesta Ljubljane. (Po vzorcu šestdnevni dirk.) Vsak klub lahko postavi tudi po več parov. Vsak par mora biti oblečen v enakih dresih. Menjava poljubna na določenem mestu. Klub, kateremu pripada prvi par, dobi prehodni pokal, prvi par dvojno darilo, drugi in tretji par dvojne kolajne. 5. Dirka združena s tekom. En krog peš, dva kroga na kolesu. Prvi in drugi par darilo, tretji kolajno. 6. Štafetna dirka za prehodni pokal g. bana dravske banovine. 20 krogov. Vsak klub lahko postavi štafeto štirih dirkačev. Ako postavi klub le

tri dirkače, vozi prvi 10, ostala dva pa po 5 krogov. Dirkači ene štafete morajo imeti enake drese. Klub zmagovalne štafete prejme prehodni pokal g. bana, drugo in tretje plasirana štafeta pa spominjsko diplomu. 7. Dirka ciljev. 12 krogov. Vsak tretji krog cilj. Šteje se po točkah. Prvi 5, drugi 4, tretji 3, četrty 2, peti 1 točko. Pri zadnjem cilju šteje dvojno. Prvi pokal, drugi in tretji darilo, četrty in peti kolajno. 8. Dirka dirkačev, ki na dirkališču še niso dosegli prvih mest. 10 krogov. Prvi in drugi darilo, tretji kolajno. 9. Dirka z motornim vodstvom. 20 krogov. Prvi pokal, drugi in tretji darilo. 10. Tožajlna dirka. 5 krogov. Startajo lahko vsi, ki na teh dirkah niso dosegli nobenega klasificiranega mesta. Prvi dobi darilo, drugi in tretji kolajno.

Splošna določila. 1. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost. 2. Dirka se po določbah splošnega tehničnega pravilnika Koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije. 3. Pravico tekmovati imajo vsi člani klubov, kateri so včlanjeni v Kolesarski zvezi kraljevine Jugoslavije. 4. Glede opreme kolesa veljajo določbe dela VI. spl. tehn. pravilnika Kolesarske zveze. 5. Zadnji krog se označi z daljšim zvonjenjem. 6. Vsak dirkač dobi številko proti plačilu 10 Din, ki se pri vrnitvi številke vrnejo. 7. Vsak prijavljeni dirkač dobi izkaznico in sme na podlagi iste trenirati na dirkališču 8 dni pred dirko. Ista izkaznica velja za prost vstop na dirkališčni prostor na dan prireditve. 8. Odredbam vodstva dirke se morajo dirkači

brezpogojno pokoriti. 9. Vsak dirkač se mora javiti vodstvu dirke pol ure pred začetkom dirke. 10. Dirkačem v nedostojnih in nespornih dresih je tekmovalje zabranjeno. 11. Protesti se upoštevajo najkasneje 10 minut po izvršeni točki. Protestu je priložiti takso Din 30.—, kateri znesek se vrne, ako je protest odobren. 12. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe programa.

Prijavnina. Prijavnina za točke 2, 5, 7, 8, 9, 10, je skupno Din 10.—. Prijavnina za točko 4 (dirka v parih) je posebej Din 20.— za par. Prijavnina za točko 6 (štafetna dirka) je posebej Din 20.— za štafeto. Prijave dirkačev je poslati na naslov: Jurij Stanko, Ljubljana, Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22/I. Zadnji rok za prijave je do 7. septembra 1933, do 12. ure.

Vstopnina. Sedeži po Din 10.—, stojišča po Din 5.—. Otroci do 12. leta po Din 2.—.

Zrebanje dobitkov. V odmoru se bodo izžrebali dobitki ter je zrebanje odobreno od Ministrstva poljeprivrede z odlokom št. 49078/I. od 31. VII. 1933. Glavni dobitek bo krasno dirkalno kolo. Srečke stanejo le Din 2.— komad ter jih bodo razprodajali člani kol. sekcije Primorja, lahko pa jih naroče društva tudi pisмено na naslov: Stanko Jurij, Ljubljana, Delavska zbornica, Miklošičeva c. 22/I.

Opozorilo klubom. Vse klube vlijudno naprošamo, da pravočasno pošljejo prijave dirkačev, da bomo zamogli vse točno organizirati. Istočasno prosimo klube, da

pazijo na objave v sportnih rubrikah dnevnikov, kjer bomo objavljali vse direktive. Darila se bodo razdelila po dirki in bomo lokal pravočasno javili. ASK Primorje, Ljubljana, kolesarska sekcija.

Avstrija:Jugoslavija 4:1. Včeraj sta bila v tekmovalju za Davisov pokal odigrana še zadnja dva singla, in sicer je Matejka porazil Punčeca 6:4, 6:1, 6:3, Artens pa je zmagal nad Kukuljevičem 6:3, 6:2, 4:6, 3:6, 6:0. Končno stanje je torej 4:1 za Avstrijo in je s tem Jugoslavija izločena iz nadaljnjega tekmovanja za Davisov pokal 1934.

SK Slavija (Varaždin):SK Ptuj 10:0 (2:0). V nedeljo se je vršila v Varaždinu prijateljska tekma med imenovanimi kluboma, ki se je končala z visoko zmago domačih v razmerju 10:0.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se nadaljuje v nedeljo 3. septembra, in sicer se srečajo v Zagrebu Gradjanski:Hajduk, v Beogradu BASK:Jugoslavija, v Novem Sadu Vojvodina:BSK, v Sarajevu Slavija:Hašk in v Oslje-ku Slavija:Concordia.

Sokolstvo

Redna članska telovadba se prične danes in bo odslej vsak torek in petek. Pričetek telovadbe ob pol 20. uri, in sicer vedno v telovadnici inž. podoj. šole (kadetnica). — Podnačelnik.

Mali oglasi

Razno	Prodam
TRAJNE KODRE izdelujem v svojem salonu z najnovejšim, svetovno patentiranim aparatom po sistemu, ki ima naslednje prednosti: 1. popolnoma varno gretje z vročim zrakom. 2. Ožganje ali kvarjenje las izključeno. 3. Krasne naravne kodre. 4. Najboljša trajnost tudi pri slabih lasih. 5. Kljub vetru in dežju izgledajo lasje negovani. Nadaljna pojasnila in posvetovanje brezplačno in radevolje pri F. Schmirmaulu, Ruška cesta 2. 2930	HIŠE PRI MARIBORU za 16.000, 21.000, 32.000 45.000 Din prodaja Posredovalnica Maribor. Frančiškanska ulica 21. 3173
Otomane od Din 390.— Afrik-madrace od Din 220.— Žični vložki od Din 95.— samo pri F. NOVAKU Vetrinjska 7, Koroška 8, 3072.	NOVA HIŠA s tremi sobami, kuhinjo in kletjo na prodaj za Din 45.000. Za polovico vzajem hranilno knjižico. Pobrežje, Delavska ul. 11, pri Mariboru. 3171
	PRODAM JEDILNICO iz trdega lesa, krasno ohranjeno in lepo izdelano, tudi s pisalno mizo in z usnjem prevlečeno. Cena nizka. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zelo ugodna prilika«. 5006

VIOLINA,
štiričetrtinska, zelo dobro ohranjena, 60 let stara, poceni na prodaj. Gosposka ulica 56. II. nadstr. 3180

VELIKOPLODNE JAGODE
»Rdeča kapica iz Švabske«, ukoreninjene v lončkih, oddaja vrtnarija Meljska cesta 40. 3076

Stanovanje

STANOVANJE
v vili tri ali štirisobno z vsem komfortom, solčno, oddam takoj ali pozneje boljši straniki. Ponudbe pod »Balkon« na upravo »Večernika«. 3166

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO,
čisto, oddam. Krekova ulica 14. 9. 3161

OPREMLJENO SOBICO
z uporabo kopalnice, oddam takoj. Vpraša naj se v dr. Verstovškovi ulici 4. I. nadstr. desno. 5000

Kupim

HRANILNO KNJIŽICO
Mestne hranilnice ali Posojilnice Narodni dom, 25.000 Din, proti vknjižbi na prvo mesto. iščem. Ponudbe pod »Sigurno« na upravo »Večernika«. 3172

Službo išče

GOSPODIČNA
zmožna slovenskega jezika strojepisja, nemškega jezika ter stenografije. išče službo v pisarni ali trgovini. Ceni. ponudbe pod »Maribor« na upravo lista. 2846

Dlaško stanovanje

MLAJŠEGA DIJAKA,
srednješolca od 1. do 4. razreda iz dežele sprejme v svo oskrbo in nadzorstvo Maly, Slomškov trg 2. 3162

DIJAKA(INJO)
nižjih razredov sprejme učiteljska družina na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista. 3154

DVA DIJAKA
sprejme na stanovanje in hranilno uradniška družina. Soba solčna. Klavir na razpolago. Naslov v upravi. 8140

Stanovanjska oprema KAREL PREIS

se preseli s 1. septembrom v palačo Banovinske hranilnice
Gosp. ulica št. 36.

Cenjeni odjemalci se naprošajo, da ohranijo trdkni naklonjenost tudi v novem lokalu.